

رفرنس نویسی به شیوه ونکوور (Vancouver)

مقدمه

گروه کوچکی از سردبیران مجلات علوم پزشکی در سال ۱۹۷۸ در ونکوور گرد هم آمدند تا مقررات مشخصی را برای فرمت مقالاتی که به مجلات ارسال می‌شد تدوین و تنظیم نمایند. این گروه به نام گروه ونکوور شناخته شدند. در رفرنس نویسی ونکوور، اطلاعات نویسندگان منابع و سال چاپ، در متن نمی‌آید و منابع در متن، به ترتیب شماره آن‌ها در لیست منابع مشخص می‌گردند. در برخی مجلات فرمت برخی مطالب گاهی با هم متفاوت است، مثلاً در برخی مجلات رفرنس در متن به شکل شماره بالانویس (Superscript) و یا شماره در پرانتز و یا شماره در کروشه آورده می‌شود. همچنین در رفرنس‌های انتهایی متن، در برخی مجلات شماره صفحات به‌طور کامل نگارش می‌شود مثل، ۵۰۹-۵۰۲ و برخی عدد دوم کامل نوشته نمی‌شود مثل ۹-۵۰۲ و برخی مجلات در نقطه‌گذاری‌ها متفاوت عمل می‌نمایند.

در این دستورالعمل یک سبک واحد از رفرنس نویسی به شیوه ونکوور ارائه می‌شود که مخصوص مجلات، پایان‌نامه‌ها و پروپوزال‌های دانشگاه مازندران می‌باشد.

طریقه نگارش شماره منابع در متن

در مدل رفرنس نویسی ونکوور، رفرنس در متن به شکل شماره داخل پرانتز و قبل از نقطه آورده شود مثل:
It is impossible to record a stable maxillomandibular relationship in patients with remporomandibular disfunction (1).

- شماره رفرنس‌ها در متن در این سیستم: قبل از کاما (،) یا نقطه (.) یا قبل از کولون (:) و سمی کولون (؛) می‌آیند.
- شماره رفرنس‌ها در متن به ترتیب استفاده می‌آید. چنانچه از یک رفرنس در دو قسمت از متن استفاده می‌شود همان شماره رفرنس اصلی مجدداً ذکر می‌شود و نیازی به دادن شماره جدید نیست.
- فقط رفرنس‌هایی در انتهای مطلب یا مقاله خواهند آمد که در متن مورد استفاده قرار گرفته شده باشند.
- چنانچه دو رفرنس برای یک جمله مدنظر است شماره هر دو رفرنس در جلوی جمله می‌آید مثل:

... There is strong evidence of benefit in elderly patients (12, 13).

چنانچه بیش از دو رفرنس برای یک مطلب می‌آید در جلوی جمله محدوده رفرنس مشخص می‌شود مثل:
... There is strong evidence of benefit in elderly patients (12-14).

چنانچه ترکیبی از رفرنس‌های متوالی و غیرمتوالی در انتهای متن استفاده می‌شود، شماره رفرنس منفرد و محدوده‌ی سایر رفرنس‌ها ذکر می‌شود مثل:
... There is strong evidence of benefit in elderly patients (10, 12-14).

چنانچه بخواهید در متن به یک منبع رفرنس دهید به این ترتیب خواهد بود:
نام نویسنده‌ی منبع را در متن خود نوشته و شماره منبع را در متن جلوی نام نویسنده خواهید نوشت:
... Scholtz et al. (1) has argued that ...

طریقه نگارش لیست رفرنس‌ها در انتهای مقاله یا پایان‌نامه

- رفرنس‌ها باید بر اساس ترتیب استفاده در متن شماره‌گذاری شوند.
- رفرنس‌هایی که در زیرنویس شکل‌ها یا جداول آورده می‌شوند باید بر اساس ترتیب اولین شماره‌ای که در متن به آن جدول یا شکل اشاره شده، شماره‌گذاری شوند.

طریقه نگارش مقالات استاندارد به‌عنوان رفرنس:

- نام ۶ نویسنده اول در ابتدا نوشته می‌شود و چنانچه تعداد نویسندگان از این بیشتر باشد، ۶ نویسنده‌ی اول را نوشته سپس کلمه et al آورده می‌شود.
- نام فامیلی نویسنده کامل نوشته شده و فقط نام اول حرف کوچک آورده می‌شود.
- نویسندگان با کاما و فاصله از هم تفکیک می‌شوند.
- فقط اولین کلمه از نام مقاله با حرف بزرگ شروع شده و سایر کلمات با حروف کوچک نگاشته می‌شوند.
- عدد دوم شماره صفحات به‌صورت کامل نوشته نمی‌شود. مثلاً شماره صفحات ۵۰۹-۵۰۲ به‌صورت ۵۰۲-۹ نوشته می‌شود.
- عنوان مجله باید به‌طور مخفف (abbreviate) نگارش شود. برای پیدا کردن مخفف نام مجله به سایت آن مجله یا به سایت ISSN مراجعه می‌نماییم.

فرمت کلی همراه با مثال در زیر آورده شده است:

مقالات دارای ۶ نویسنده یا کمتر:

فرمت:

Author AA, Author BB, Author CC, Author DD. Title of article. Abbreviated title of journal Date of publication; volume number (issue number): page numbers.

مثال:

Halpten SD, Ubel PA, Caplan AL, Marion DW, Palmer AM, Schiding JK. Regulation of interstitial excitatory amino acid concentrations after cortical contusion injury. *Brain Res* 2002; 935 (2): 40-6.

مقالات دارای بیشتر از ۶ نویسنده:

فرمت:

Author AA, Author BB, Author CC, Author DD, Author EE, Author FF, et al. Title of article. Abbreviated title of journal Date of publication; volume number (issue number): page numbers.

مثال:

Hallal AH, Amortegui JD, Jeroukhimov IM, Casillas J, Schulman CI, Manning RJ, et al. Magnetic resonance cholangiopancreatography accurately detects common bile duct stones in resolving gallstone pancreatitis. *J Am Coll Surg* 2005; 200(6): 869-75.

*بعضی نکات قابل توجه:

Digital Object Identification (DOI)

(DOI) یک شناسه منحصر به فرد مربوط به سند مورد نظر است و در مواردی که وجود دارد حتماً باید در منبع در انتهای نگارش آن، ارائه شود. این مجموعه حروف، معمولاً در صفحه اول با سایر عناصر ارجاع در مقاله قرار دارد.

Tong et al. *Cancer Cell Int* (2020) 20:313
<https://doi.org/10.1186/s12935-020-01335-3>

Cancer Cell International

PRIMARY RESEARCH

Open Access

Association between *TERT* gene polymorphisms and acute myeloid leukemia susceptibility in a Chinese population: a case-control study

Yong Tong¹, Yinzhou Xiang², Bao Li³, Shijie Bao¹, Ying Zhou¹, Wen Yuan¹, Yu Ling¹, Dan Hao¹, Huamin Zhu¹ and Zhiqiang Sun^{1*}

فرمت:

Author A, Author B. Title of article. Abbreviated Title of Journal year;vol(no):page numbers. doi:10.XXX/XXXXX.XX.

مثال:

Abalos E, Carroli G, Mackey ME. The tools and techniques of evidence-based medicine. *Best Pract Res Clin Obstet Gynaecol* 2005;19(1):15-26. doi:10.1016/j.bpogyn.2004.10.008.

- در مجلاتی که صفحه‌بندی جلد‌های مجله به‌طور پیوسته و متوالی آورده می‌شود، می‌توان شماره Issue را حذف نمود.

مثال:

Halpern SD, Ubel PA, Caplan AL. Solid-organ transplantation in HIV – infected patients. N Engl J Med 2002; 284-7.

چنانچه شماره صفحات مجله پیوسته نیست شماره Issue آورده می‌شود.

مثال:

Halpern SD, Ubel PA, Caplan AL. Solid – organ trans plantation in HIV infected patients. N Engl J Med 2002 Jul 25; 347(4): 284-7.

نوع مقاله را در صورتی که لازم باشد می‌توان ذکر نمود مثلاً: چنانچه مقاله‌ای به شکل نامه علمی چاپ شده است یا از خلاصه مقاله استفاده شود قبل از نام مجله ذکر می‌گردد.

مثال:

Enzenberger W, Fischer PA. Metronome in parkinson's disease [letter]. Lancet 1996; 347(5):13-4.

Petretz B, Bimstein E. Periodontal status in childhood and early adolescence. [Abstract]. J Clin Pediatr Dent 1996; 20(3): 229-32.

چنانچه یک سازمان یا تشکیلات (Organization) به عنوان نویسنده مقاله مطرح باشد، نام سازمان به‌عنوان نویسنده آورده می‌شود.

مثال:

Diabets prevention program research group. Hypertension, insulin and proinsulin in participants with inpared glucose tolerance. J Appl Physion 2002; 40(5): 679-86.

چنانچه هم شخص و هم یک سازمان به‌عنوان نویسنده مطرح باشند طریقه نگارش رفرنس مانند مثال فوق است با این تفاوت که اسم اشخاص قبل از نام سازمان، نگارش می‌شود.

در مواردی که در مقاله نام هیچ نویسنده یا سازمانی ذکر نشده در ابتدا عنوان مقاله و سپس مشخصات مجله آورده می‌شود.

مثال:

21st Century heart solution may have a sting in the tail. BMJ 2002; 325 (7357): 184.

در مواردی که مجلد مجله (Volume) به شکل ضمیمه (Supplement) آورده شده است؛ پس از شماره جلد کلمه Suppl در پرانتز یا بدون آن آورده می‌شود.

مثال:

Gazzard B. British HIV Association guidelines for the treatment of HIV infected adults with antiretroviral therapy. HIV Med 2005; 6(Suppl 2): 1-61.

Warner JO, Jones CA, Kilburn SA. Prenatal sensitization in humans. Pediatr Allergy Immunol 2000; 11 Suppl 13: 6-8.

چنانچه شماره Volume در آدرس مقاله وجود نداشته باشد ولی شماره Issue موجود است شماره Issue در پرانتز آورده می‌شود.

مثال:

Gonzales JB. Use of tissue conditioners and resilient liners. Dent Clin North AM 1997; (2)249-59.

چنانچه شماره Volume و شماره Issue هیچ‌کدام وجود ندارند، ماه انتشار و شماره صفحات آورده می‌شود.

مثال:

Ahrar K. Development of a large animal model for lung tumors. J Vasc Interv Radial 2002 Jun 1-6.

نگارش مقالات با فرمت الکترونیکی

چنانچه مقاله از طریق اینترنت و یک website جستجو و یافت شده است، آدرس خود مقاله با فرمت چاپی نوشته می‌شود و در ادامه، آدرس سایت مورد جستجو و تاریخ بررسی و آخرین کنترل صفحه / وبسایت / منبع نیز نوشته می‌شود.

فرمت:

Author A, Author B. Title of article. Abbreviated Title of Journal [Internet] year; vol(no): page numbers. Available from: Internet address.

Joenes DW, Sutow EJ, Graham BS. Influence of plasticizer on soft polymer gelation. J Dent Res [Internet] 1986; 65(5): 634-42.

Available from: <http://bmj.journals.com/cgi/content/full/333/7571/723> (accessed 10 Oct 2006).

چنانچه یک فایل کامپیوتری به‌عنوان رفرنس مورد استفاده قرار می‌گیرد، نام فایل یا برنامه کامپیوتری، شماره Version برنامه و سال آن آورده می‌شود.

مثال:

Hemodynamic III: The ups and downs of hemodynamic [computer program]. Version 2.2. Orlando (FL): Computerized educational systems, 1993.

چنانچه از یک Homepage/website به عنوان رفرنس استفاده می شود نام homepage، محل آن، موضوع مورد استفاده، تاریخ update سایت و آدرس سایت آورده می شود.

مثال:

Cancer – pain. Org [homepage on the Internet]. New York: Association of cancer online Resources, Inc; c 2000-01 [updated 2002 May 16]. Available from: <http://www.cancer-pain-org/>.

نحوه نگارش کتاب به عنوان رفرنس

چنانچه شخص یا اشخاصی به عنوان نویسنده کتاب هستند، نام نویسنده، عنوان کتاب، شمار (ویرایش) در صورتی که اولین ویرایش (ed) نباشد، محل نشر و ناشر آن و سال انتشار مورد نیاز است. در صورتی که شماره صفحات مشخص باشد، آوردن شماره صفحات در انتهای رفرنس الزامی است.

فرمت:

الف) کتاب چاپ شده

Author AA. Title of book. # edition [if not first]. Place of Publication: Publisher; Year of publication. Pagination.

مثال:

Carlson BM. Human embryology and developmental biology. 4th ed. St. Louis: Mosby; 2009. 541 p.

ب) کتاب الکترونیک

Author AA. Title of web page [Internet]. Place of Publication: Sponsor of Website/Publisher; Year published [cited YYYY Mon DD]. Number of pages. Available from: URL DOI: (if available)

مثال:

Shreeve DF. Reactive attachment disorder: a case-based approach [Internet]. New York: Springer; 2012 [cited 2012 Nov 2]. 85 p. Available from: <http://ezproxy.lib.monash.edu.au/login?url=http://dx.doi.org/10.1007/978-1-4614-1647-0>

چنانچه کتاب دارای ویراستار (editor) یا مؤلف (compiler) است طریقه نگارش آن به عنوان رفرنس به همان شکل نگارش کتاب است با این تفاوت که کلمه editor یا compiler پس از نام افراد آورده می شود.

مثال:

Johnson CD, Taylor I, editors. Recent advances in surgery. 2nd ed. Edingburg: Churchill living stone; 2000.

چنانچه فصلی از یک کتاب به‌عنوان رفرنس استفاده شود طریقه نگارش آن به این صورت است که ابتدا نام نویسندگان آن فصل و سپس عنوان فصل نوشته می‌شود سپس کلمه in: و نام ویراستار کتاب، سپس عنوان کتاب و محل نشر، ناشر، سال و شماره صفحه آورده می‌شود.

مثال:

Watkins AD, Neuropharmacology. In: Kay AB, Foster JA, editors. Allergy and allergic diseases. 2nd ed. Oxford: Blackwell Science; 1997. P 505- 17.

چنانچه منبع مورد استفاده حاصل یک کنفرانس باشد (conference proceedings) که به چاپ رسیده است برای نگارش آن به صورت رفرنس، نام ویراستاران، عنوان مطلب مورد استفاده، نام کنفرانس، سال و ماه و روز آن و محل آن سپس محل نشر و ناشر و سال نشر نوشته می‌شود.

مثال:

Kimura J, Shibasaki H, editors. Recent advances in clinical neurophysiology. Proceeding of the 10th International congress of EMG and clinical Neurophysiology; 1995 Oct 15-19; Kyoto, Japan. Amesterdam: Elsevier; 1996.

چنانچه منبع مورد استفاده مقاله ارائه شده در یک کنفرانس باشد که در کتابچه کنفرانس به چاپ رسیده است برای نگارش آن به صورت رفرنس، نام ارائه دهندگان مقاله، عنوان مقاله، سپس کلمه In: ، نام نویسندگان کتاب کنفرانس و کلمه editors و سپس نام کنگره و سال و ماه و روز آن و محل اجرای کنفرانس. محل نشر، ناشر، سال و صفحه مورد استفاده می‌آید.

مثال:

Bengtsson S, Solheim BG. Enforcement of data protection in medical informatics. In: Lun KC, Degoulet P, editors. MEDINFO 72. Proceeding of the 7th world congress on Medical informatics; 1992 Sep 6-10; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North- Holland, 1992. P1561-5.

چنانچه رفرنس مورد استفاده در یک پایان نامه باشد، نام دانشجو، عنوان و در کروش کلمه پایان نامه و سپس شهر و کشور و دانشگاه و سال آورده می‌شود.

مثال:

Bunker VM. Nutrition in the elderly with particular references to essential trace elements [dissertation]. Southampton England: Univ. Southampton; 1987.

چنانچه رفرنس یک فرهنگ لغت یا منابع مشابه آن باشد، نام دیکشنری، شماره نشر، محل و ناشر و سال آن، کلمه مورد استفاده و صفحه آورده می‌شود.

مثال:

Dorland's illustrated medical dictionary. 29th ed. Philadelphia: W.B. Saunders; 2000. Filamin; P 675.

طریقه رفرنس نویسی در فارسی

الف) طریقه نگارش مقالات به‌عنوان رفرنس در فارسی

مشابه نگارش مقالات انگلیسی است.

چنانچه از مجموعه خلاصه مقالات سمینارها یا کنفرانس‌ها به‌عنوان منبع استفاده می‌شود، عنوان کنگره، کلمه خلاصه مقالات، محل اجرا و برگزارکننده و سال آورده می‌شود.

مثال:

نهمین همایش سراسری انجمن اندودنتیست‌های ایران، خلاصه مقالات در برنامه‌های علمی، اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۵.

چنانچه از مقاله‌ای که در سمینار یا کنفرانس ارائه شده به‌عنوان رفرنس استفاده شود، نام خانوادگی و نام نویسنده، عنوان مقاله در گیومه کلمه در: عنوان کنگره، ماه و روز برگزاری کنگره، محل و برگزارکننده، سال آورده می‌شود.

مثال:

زارعی، مینا. حوادث حین درمان ریشه. در: نهمین همایش سراسری انجمن اندودنتیست‌های ایرانی (اول تا سوم شهریور) خلاصه مقالات، اصفهان: دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۵.

ب) طریقه نگارش کتب به‌عنوان رفرنس

نام خانوادگی نویسنده، نام کوچک نویسنده. نام کتاب، ترجمه، نام و فامیل مترجم یا مترجمین، محل نشر، ناشر، سال.

۱) کتاب دارای یک نویسنده:

حری، عباس. آیین گزارش‌نویسی. تهران: دبیرخانه هیئت امنای کتابخانه‌های عمومی کشور، ۱۳۷۴.
چنانچه تا سه نویسنده باشد نام هر سه آورده می‌شود و اگر بیش از آن باشد پس از نفر سوم «و دیگران» اضافه می‌شود.

۲) چنانچه کتابی فاقد نویسنده باشد:

عنوان کتاب، محل نشر و ناشر و نام سازمان یا شرکت و سال آن آورده می‌شود.

مثال:

اطلس تشریح بدن انسان. تهران: شرکت جغرافیایی و کارتوگرافی ایران، ۱۳۷۰.

۳) چنانچه ترجمه یک کتاب به عنوان رفرنس معرفی شود:

طریقه نگارش آن به این ترتیب است که ابتدا نام خانوادگی و اسم کوچک نویسنده اصلی، نام کتاب، ترجمه، نام و نام خانوادگی مترجم یا مترجمین، محل نشر و ناشر و سال آن آورده می‌شود.

مثال:

بیشارا، سمیر. ارتودنسی بیشارا. ترجمه سید حمید راجی، علی طیبی. تهران: انتشارات شایان نمودار، ۱۳۸۱.
چنانچه کتاب ویرایش نخست نباشد شماره ویرایش پس از اسم کتاب آورده می‌شود.

۴) چنانچه از بخشی از کتاب که دارای چند نویسنده است، استفاده شود:

ابتدا نام خانوادگی و نام نویسنده فصل مورد نظر بعد نام آن فصل، سپس کلمه در: و بعد نام خانوادگی و نام نویسنده کتاب، محل نشر و ناشر و سال آورده می‌شود.

مثال:

رادمنش، حسن. نقش ایمنی در اطفال. در: اسدی، ابراهیم. طب اطفال. تهران: توس، ۱۳۷۱.

ج) پایان نامه‌ها:

ابتدا نام خانوادگی و نام دانشجوی پایان نامه، سپس عنوان در گیومه و سپس کلمه پایان نامه عمومی یا تخصصی و سپس دانشکده و دانشگاه مربوطه و سال آن آورده می‌شود.

مثال:

ابراهیمی چهارم، محمود اسماعیل. «بررسی تأثیر MTAD بر استحکام باند برشی ادهزیوهای سلف اچ به عاج». پایان نامه تخصصی ترمیمی، دانشکده دندانپزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، ۱۳۸۴.

- در صورت استفاده از نرم افزار اندنوت، می‌توانید آخرین نسخه ونکوور را از تارنمای ذیل دریافت دارید:

https://endnote.com/style_download/vancouver/